

GIÁ BÁN BẢNG PHÁP NGOẠI QUỐC. Một năm: 2,00. Sáu tháng: 1,50. Ba tháng: 1,00.

TIENG-DAN

Chánh hiệu: HUYNH THUC KHANG. Quán lý: TRAN DINH PHIEN.

LA VOIX DU PEUPLE. Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy.

DEPOT LEGAL INDOCHINE No 10960

ĐƯỜNG ĐÔNG-BÀ, HUẾ. Giấy phép số 62. Giấy phép: TIENG-DAN - HUE.

Một người thương dân mà đề lòng lo việc cứu giúp người tức là công nghiệp (Danh ngôn Tàu)

CẠNH TRANH CÙNG PHỤ TRỢ

Từ cái thuyết "sinh - tồn cạnh - tranh" ra đời đến nay, ảnh hưởng rung động khắp cả trong thế - giới, mở mang tư tưởng và thời giục cái lòng lấn thủ của loài người cao lên đến xấp mây...

hoạt của loài người, không có cái gì là tự một tay một chân của cá - nhân làm được mà không nhờ cái sức phụ trợ của kẻ khác. Một cái nhà ở, tài liệu góp nhóm, xuất tự tay bao nhiêu người; một cái kim may, công-phu hoàn thành, trải qua bao nhiêu tay thợ. Cừ đó mà suy thì rõ cái cuộc tân-hóa của loài người, một đời một hùn vào mà gốc tự sự phụ trợ nhau mà lần lần tiến lên.

Chơi cửa Thuận-an

Giả chữ nhân kia đất khổ mua / Hôm nay gặp bạn dạo chơi đồ. Trong trong gió mát ba chung rượu, Nước thơm non cao mấy tiếng hò.

Chơi núi An-sơn

Chon von hòn An tột trời cao, Cùng bạn lên xem cảnh thế nào. Tháp cổ cây xưa bia mất chữ, Chùa không đèn vắng nét phong rêu.

Thối đời

Thế kỷ hai mươi đời thối đời, Nhân tình đơn bạc khác gì với / Luân thường điên đảo, gà bới lợ, Danh lợi gian tham, cá tạp mồi.

AI MUỐN HỌC THỰC NGHIỆP?

AI muốn học đường Thực-nghiệp tự mình thì nghiệm mà làm lấy được, thì nên xem quyển sách "PHEP NUOIGIA" của ông Thủ-y Nguyễn-trọng-Trũ giá 0\$18.

THƯỜNG THỨC

BỆNH CAU Ở HẠT HƯƠNG-KHÊ, THUỘC TỈNH HÀ-TĨNH

Trong số báo 171, tá ngày 17 Avril, bản báo có đăng câu hỏi của một người độc giả ở hạt Hương Khê hỏi về cách chữa cau rầy Nay được quan Thanh tra Nông chánh phủ Bắc Trung-Kỳ cho biết rằng ở hạt Hương Khê số Nông chánh vẫn đương thí nghiệm những phương pháp trừ cái hại ấy.

Trong bốn năm nay số Nông-chánh Trung-kỳ đã có chú ý đến bệnh cau rầy. Vì cau là mối lợi rất quan hệ cho dân Hương-khê, nên chúng tôi đã có nhiều lần tra xét, điễn thuyết trong những làng ở vào nơi có nhiều cau hư hại hơn cả và đã có thí nghiệm công việc chữa cau trong hạt mà đã có kết quả, phần thì nhà nước lại còn giúp cho dân được dễ dàng về việc chữa các vườn cau cho cây lại sinh lợi như thường; thế mà dân Hương-khê vẫn còn chưa biết đến thì cũng lạ thật.

Cho nên nhân dịp này, chúng tôi sẵn lòng chỉ bảo những cách thức cần thiết về việc chữa cau cho những người nào chưa được biết.

Bệnh cau sinh ra phần nhiều bởi lại đất kiệt màu, vì các vườn cau trồng đã lâu ngày mà không phân bón gì cả. Vì lý ấy cây bón ra gây yếu và rất dễ sinh ra bệnh, kỹ cần nguyên nhân là bởi vậy.

Muốn cho vườn cau lại sinh được nhiều quả như cũ thì cần phải chăm bón nhiều để cho cây được thối tốt.

Những cây cau lớn thì phải bón như thế này:

- 1) Khi đầu phải bỏ phân cho khá nhiều để cho cây được hồi sức lại; rồi khi nào thấy cây đã được tươi tốt và lại sinh hoa quả như cũ thì bón ít cũng được.
2) Phải trồng tỉa những cây chủ đích để che cho gốc cau khỏi nắng mà không ứn hơi nữa.

Về phần những cây cau con thì phải làm đất vườn rộng cho kỹ, bỏ phân rồi phải làm giàn che nắng sau khi đã trồng hai và giám cây con trong năm đầu. Lúc giám cây con và trồng cau đều phải bón phân để cho cây mau tốt.

Sự kết quả và cách thức chữa cau mà chúng tôi vừa nói ở trên là do công việc thí nghiệm mà chúng tôi làm đã được hai năm nay lại trong một cái vườn cau lớn rất hư hại ở Cho-Lê tá huyện lỵ hạt Hương-khê.

Chuyện hay KHÍ BIẾT NÓI

(Chuyện đời Chiêm-thành)

Tương truyền một vị vua đời Chiêm thành có nuôi một con khỉ lớn mà vua yêu lắm. Một ngày kia vua hạ lệnh trong nước rằng: Ai mà gầy cho con khỉ biết nói thì thưởng một vạn vàng. Khỉ ấy có một người ra ứng lệnh, tự xưng rằng có phép dạy khỉ nói được; nhưng phải trong hạn ba năm và mỗi ngày phải một vạn vàng. Vua cũng tin theo lời, xuất vàng cho anh ta làm việc.

Trong bốn năm nay số Nông-chánh Trung-kỳ đã có chú ý đến bệnh cau rầy. Vì cau là mối lợi rất quan hệ cho dân Hương-khê, nên chúng tôi đã có nhiều lần tra xét, điễn thuyết trong những làng ở vào nơi có nhiều cau hư hại hơn cả và đã có thí nghiệm công việc chữa cau trong hạt mà đã có kết quả, phần thì nhà nước lại còn giúp cho dân được dễ dàng về việc chữa các vườn cau cho cây lại sinh lợi như thường; thế mà dân Hương-khê vẫn còn chưa biết đến thì cũng lạ thật.

Table with 3 columns: Năm (1926, 1927, 1928) and rows for Hoa cau, Bưởi quả, Trung bình, Trồng mới.

Col như vậy thì biết rằng trong hai năm số quả đã sinh được gấp ba lần trước, mà vào khoảng đầu năm đầu và năm thứ hai sau khi chữa thì số quả cau được gấp ba (số này hệ trọng nhất, vì lời lãi của nhà trồng cây là trồng & đó).

Nếu bây giờ ta chỉ tính giá là hai đồng bạc một nghìn quả không kể đến phần cau tốt bán còn được giá cao hơn, thì trong năm 1927 cau ở vườn chữa kỹ bán được 20\$60, mà đến năm 1928 thì bán được những 75\$60, thế là thêm được 55\$00 nữa.

Sau năm thứ ba, thì lại có thể trồng các cây thực phẩm vào trong vườn được, nhưng mà phải trồng những cây ít ăn hạt mà như là đỗ hay khoai lang, chứ đừng trồng những chuối hồng hay hoàng linh mà lớn mau lắm. Còn như chè thì trồng thành hàng thưa và phải sên canh, ở dứa hàng thì trồng cây sọc sọt (crotalair) và cây téphrosia.

Theo như cách này thì trong ba năm, những cây cau sẽ lại sinh hoa quả như cũ được. Đến năm thứ ba, những cây nào xấu quá mà không thể (tốt) lại được thì nên nhổ bỏ đi. Chúng tôi đã xét rõ rằng trong hạt Hương-Khê hàng cau xấu ấy không quá số 5 phần trăm.

- I. Cách chăm bón. 1) Bón phân. Cau cần bón phân làm mà nhất là bón phân phải, thì sinh được nhiều buồng. Chúng tôi thí nghiệm biết rằng mỗi cây phải bón phân như cách sau này thì cây (tốt) và có nhiều trái. a) Một gánh rưỡi phân trâu bả hay phân lợn. b) Ba cân tây phổi phải. c) Một cân tây tro củi. Sau ba năm, những cây nào đã tươi tốt lại rồi thì chỉ hai năm bón một lần cũng được.

nên đánh liều xưng lấy, để nhận vàng mà xai cho sướng đó thôi. Thế mà vua cũng tin là thiệt / Nghe chuyện kể trên, ai cũng phải buồn cười; vì con khỉ mà có học được tiếng nói của người, cũng là lời nói con khỉ, có ích gì cho người đâu? Thế mà có người yêu khỉ mà xuất tiền bạc để cầu cách làm cho nó nói, nên có kẻ lại lợi dụng cái nhíp đó để xoay tiền mà xai. Vậy là không nên trách người xai tiền kia mà nên trách người muốn nghe khỉ nói. Vì không nghe cau:

Biết nói cũng là con khỉ. (Huyền thoại không có lời)

Bón phân phải làm như thế này: đào chung quanh gốc cây một rãnh tròn rộng độ 30 phân tây, sâu độ ngón tay xuống. Lấy ba thứ phân kể trên trộn lẫn với nhau rồi bỏ vào rãnh ấy mà lấp đất lên. Bón phân về tháng hai tây thì tốt, hay sau khi đã ra hoa cũng được, nhưng phải làm cẩn thận cho cây đỡ chết.

Điều cần nhất là phải giữ cho gốc cây khỏi nắng. Hơi vậy trong các vườn cau mới lập nên trồng dày hơn (cách nhau độ hai thước, hai thước rưỡi tây). Và lại trong vườn nên bỏ các thứ cây thực phẩm trong ít lâu (độ ba năm) và chỉ nên trồng một thứ cây để che đất (như là cây téphrosia, crotalair hay mimosa). Cây hồ-người (mimoso invisa) che đất kín lắm. Còn như cây sọc-sọt (crotalair) và cây téphrosia thì thường phải cắt ngang bỏ vào chung quanh gốc cau để làm bô che cho rễ cây khỏi nắng mà lại dễ được khí ẩm, khí mực mát thì thành phần.

Theo như cách này thì trong ba năm, những cây cau sẽ lại sinh hoa quả như cũ được. Đến năm thứ ba, những cây nào xấu quá mà không thể (tốt) lại được thì nên nhổ bỏ đi. Chúng tôi đã xét rõ rằng trong hạt Hương-Khê hàng cau xấu ấy không quá số 5 phần trăm.

Các chủ vườn thường gặp nỗi khó khăn hoặc về tiền tài hoặc về sự mua phải phải. Vậy nên nhà nước đã thường lượng với nhà Nông-Phổ-Ngân-Hàng ở Vinh cho các chủ vườn này phải phải mà phải trả làm hai năm. Lại còn số Nông-Chánh vẫn sẵn lòng bày vẽ các cách thức cần thiết về việc chữa cau cho các chủ vườn. Ai muốn hỏi chi tiết về việc kỹ thuật cứ đến nói với quan Thanh-Tra Nông-Chánh ở Vinh hay là nhờ quan Huyện Hương-Khê hỏi dùm cho cũng được. Quan Thanh-Tra Nông-Chánh phải hie xứ Trung-Kỳ. Ký tên: CASTAGNOI

CREDIT FONCIER DE L'INDOCHINE (ĐÔNG-PHÁP-ĐIẢ-ỐC-NGÂN-HÀNG)

Cho vay

- Cầm nhà đất, Cầm đồn điền, Làm nhà, Tậu nhà tậu đồn điền

Giá góp từng tháng cái gốc cái lãi, như góp nợ lãi từng năm, từ MỘT đến NĂM năm

Lãi rất nhẹ - Cách trả dễ dàng. Dân-Hội có nhận về các kiểu nhà giá rất rẻ

XIN HỒI THỀ LỆ TÀI:

HANOI - Hội Sở Bán Hội 89 phố Francis Garnier

TOURANE - Maître PHAN-CAO-ĐOÀN,

Lục-Sự kiêm Quản-Lý Văn Khố tại Tòa Án

Đến phải viên lần thứ ba này ban đầu vẫn cũng nhậm tước đường kỳ nhưng vì đường kỳ có phạm phải hai, ba ngôi lũng tử của họ...

Vậy nay kính tỏ mấy lời xin quan Khâm-sứ và quan Chánh-sứ Dã-thủy nhập điện xét đến và sai phải viên khác giữ mục công bằng mà nhậm lại cho rành...

Đông dân làng Ngọc diện

QUẢNG-NAM

(DUY-XUYẾN)

Ấn cướp bao ngày

Bữa 15 Mai đây vợ chồng Đỗ-trọng đi với anh vợ về thăm ông gia, và đem bạc mua trâu luôn thể, vừa đến làng Lâm-an-đông, trên con đường vắng vẻ...

Việc ấy chừng có rõ ràng, thường tịch mình bạch, làng tổng đến xử không được, mà cũng không chịu báo trình sớ, không biết có ý gì mà để chậm như thế?

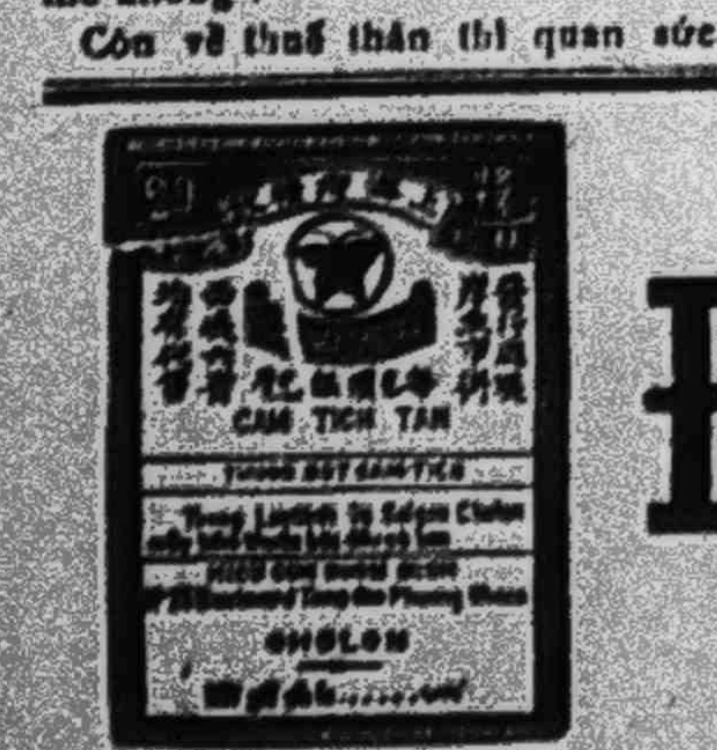
Đôi với việc cướp bóc như thế này mà báo lý tổng xã bỏ qua đi sao? Nghe có Thông-nhật Duyệt-xuyến về xử, nói hiếp kẻ bị nạn!

PHÚ-YÊN

(TUY-AN)

Thu thuế lù mù quá

Thương năm ngoài số định điền ra mỗi người phải nộp 540 về việc học, năm nay lại sức nộp mỗi người 1510 về tiền cấp tay phu cho Chánh phó tổng...

Thương thấy nhiều hiệu làm bánh cam tích có đường hai là bằng bột gạo bột đậu. Thiết nghĩ những chất này rất hại ti vị của trẻ con...

PHỤ-NỮ VẬN-ĐỘNG

Phong trào phụ-nữ vận-động trên thế-giới chia ra làm ba:

- 1) Chính-trị phụ-nữ vận-động; 2) Quốc-gia phụ-nữ vận-động; 3) Xã-hội phụ-nữ vận-động

Xã-hội phụ-nữ vận-động chính là cuộc vận-động của toàn thể phụ-nữ trên thế-giới không phân nước nhà, không kể giống nòi...

BẮC-KY

HANOI

Một đầu sửa đổi về việc bầu các ông dân biểu Bắc-kỳ. Quan Toàn-quyền mới ký một bản nghị-định sửa đổi lại bản nghị-định ngày 10 Avril 1926 như sau này:

- a) Các viên chánh, phó tổng; b) Các viên tổng-sự các sở nhà nước về hưu và các viên quan-lại Annam; c) Các giáo-viên thực-thụ ngạch sơ học...

KIẾN-AN

Hội-đồng đề-hình

Suốt buổi sáng ngày 18 Mai vừa rồi, theo lệnh quan Chánh Hội-đồng đề-hình Hanoi, quan án tỉnh Kiến-an và mấy người cảnh sát Tây công mấy người lính cơ, đã đến khám hai hiệu ảnh Th...

bất đoạt lên đến cực điểm. Ngày trước chế-độ gia đình có áp bức, nhưng áp bức có giới-hạn, cho ngày nay cái nền kinh tế bất bình đẳng của xã-hội mà áp bức thì áp bức đến khốn cùng...

Tình cảnh dân bà còn nhiều cái đau đớn hơn vậy nữa. Đầu tác mặt tôi, công việc trong gia đình chưa xong, lại phải mau trộn mồ hôi, đem thân hoặc hiến cho xưởng may hoặc cho rừng xanh đất đỏ...

CHỦ Ý! CHỦ Ý!

AI là chủ tiệm bán thuốc bắc CHÍN và SÔNG? nên tìm đến tiệm QUẢN-THĂNG ở đường CANTON-NAIS N° 78-89 FAIFU là một nhà buôn bán thuốc bắc, tạp hóa, cước cáu, trừ danh từ xưa chỉ nay trải đã 30 năm dư trên đường kinh-tế...

Xin kính mời quý khách chiếu cố. Chủ nhân kính cáo QUẢN-THĂNG

CÓ TIN MỪNG

Có lời kính cáo các bạn Thương nghiệp, Tây, Nam, khách và các quý khách, nay chúng tôi được đấng ban Độc quyền các thứ vải cho một nhà Đại Thương Cục pháp, tức là compagnie GATRI, toàn xứ Trung-Kỳ...

AI CÓ CON THƠ? Từ các thư ghê hợp theo thời trang bán-xưởng mới chế thứ nôi (lit d'enfant) theo kiểu THONET hợp cách. Nhà có plafond, treo nôi không được, thì nên dùng thứ nôi của bán-xưởng rất tiện lợi. Ai muốn mắt mẹ và con thực nên dùng ghê Xích-Đa (Berceuse) trong mùa nực. QUẢNG-VĨNH-HƯNG xưởng làm THONET ở TOURANE

VĂN-HÓA-LUẬN (NGUYỄN VĂN CỬA SCOTT NEARING) (Tiếp theo)

Hiện nay loài người chính đương phát triển một giai-đoạn mới của văn-minh. Trong đoàn-thể văn-minh-sử mà ta biết thực chưa thấy có cái giai-đoạn văn-minh nào đồng với giai-loại này...

- 1) do cái đơn-vị xã-hội theo địa phương mà bao quát cả thế-giới tổ-chức trong toàn cầu; 2) do xã-hội giai cấp phân biệt...

MANDATS CỦA AI??

Bản báo có tiếp được 2 cái mandat số 007410 ở Nha-trang Citadelle gửi ngày 6-5-29 và số 089776 ở Bồng-sơn ngày 7-5-29 mà không có tên người gửi, vậy ngài nào có mandat kỳ xin trả lời cho biết, cảm ơn. Tiếng-Dân

MỚI MỒ! MỚI MỒ!!

Tại Tourane có hiệu sơn mới mở bán: Sơn tây, giầu, vernis, thuốc quét nước vôi môi và các đồ phụ tùng về hàng sơn. Bản báo có bán lẻ, giá rất hạ!! Chủ nhân NGUYỄN-MẠCH Đường Dỗ-thư V - TOURANE

ĐẠI-QUANG DƯ-ỢC-PHÒNG Ai có trẻ con?

Tiệm cái 46 Boulevard Tông-Độc-Phương CHOLON - Tiệm nhánh 47 Phố hàng Đường HANOI:

CAM TÍCH TÁN

Thương thấy nhiều hiệu làm bánh cam tích có đường hai là bằng bột gạo bột đậu. Thiết nghĩ những chất này rất hại ti vị của trẻ con, tức là có thể làm cho trẻ con biến ần. Bản được Phòng không, tức công của mới chế ra được thứ thuốc cam tích tán, có hiệu BUỐM - BUỐM này mới ngon ngọt, bữa nay dùng thì ngày mai thấy hiệu nghiệm, cho nên hãy ai dùng thử thử này rồi thì không chịu dùng thứ bánh hại ti kia nữa. Có bán khắp cả mấy tiệm thuốc bắc xứ VIỆT-NAM CAO-MÈN và LÈO, và có sách thuốc để cho không. Nhờ có hiệu BUỐM - BUỐM kéo làm thử giả.

